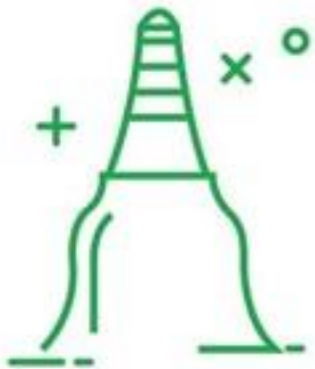

รายวิชา กลุ่มบูรณาการ
(แกนหลักประวัติศาสตร์)

เรื่อง อาณาจักรอยุธยา (4) (ด้านสังคม)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ผู้สอน ครุฑจักษ์ สุขเจริญ

ด้านสังคมอาณาจักรอยุธยา

อาณาจักรอยุธยา

ด้านสังคม

1. พระมหากษัตริย์

ทรงมีอำนาจสูงสุดในการบริหาร
ประเทศทุกด้านเช่นในทางการเมือง
ทรงเป็นเจ้าชีวิตและเป็นประมุขของ
อาณาจักรและมีอำนาจเหนือชีวิต
ของทุกคนในสังคม

ด้านสังคม

2. เจ้านาย

ประกอบด้วยพระราชโอรสพระราชธิดาและเชื้อพระวงศ์พวกเจ้านายที่จะช่วย เหลือราชการแผ่นดินตามที่พระมหากษัตริย์มีบัญชา

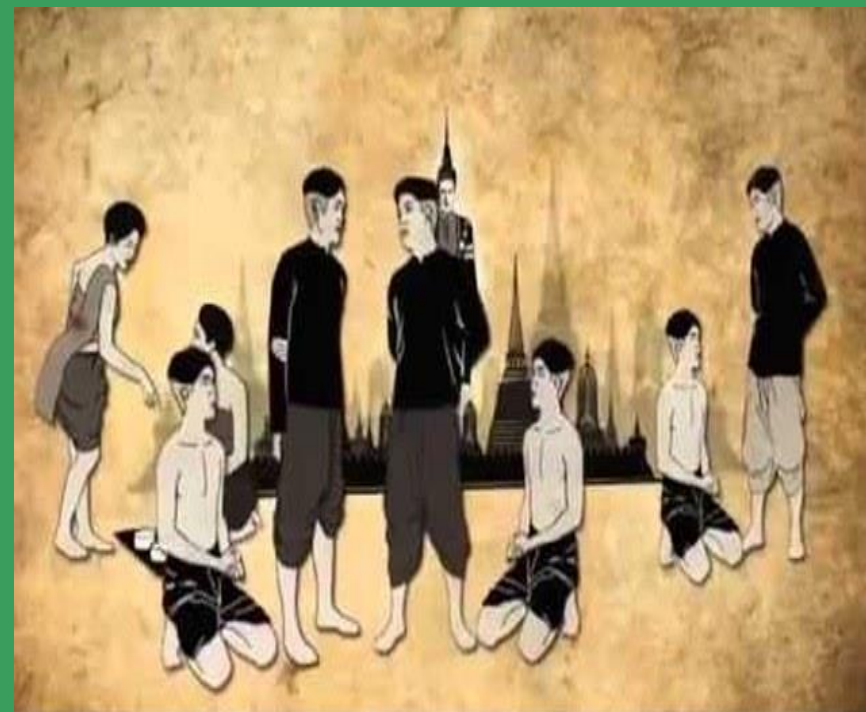
2. เจ้านาย

ซึ่งยศของเจ้านายแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ **สกุลยศ** เป็นยศที่เจ้านายแต่ละองค์ได้รับมาตั้งแต่กำเนิด **อิสริยยศ** เป็นยศที่ได้รับพระราชทานเรื่องจากได้รับราชการแผ่นดิน

ด้านสังคม

3. ขุนนาง

ชนชั้นสูงที่รับราชการกับพระเจ้าแผ่นดิน และเป็นชนส่วนน้อยในสังคมที่มีโอกาส เข้ารับราชการมักเป็นสังคมปิดเนื่องจากการสืบทอดตำแหน่งในวงศ์ตระกูลแลแหล่งที่มาของอำนาจ ขุนนางคือ กำลังคนที่อยู่ในความควบคุม ที่เรียกกันว่า ไพร่หลวง

ด้านสังคม

4. พระสงฆ์

บุคคลที่บวชในพุทธศาสนาทุกคนเป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมระหว่าง ชนชั้นปกครองกับพวกไพร่หรือสามัญชน พระสงฆ์ประกอบด้วย สมาชิก 2 พวก คือ พระสงฆ์ที่บวชตลอดชีวิต และ พระสงฆ์ที่บวชชั่วคราว ซึ่งชนชั้นไหนก็สามารถบวชเป็นพระสงฆ์ได้

ขอบคุณรูปภาพจาก<https://www.phuttha.com>

ด้านสังคม

5. ไพร่

เป็นเสรีชนที่ต้องให้แรงงาน
แก่รัฐบาลและถูกควบคุม
โดยรัฐบาลหรือเจ้านาย
ซึ่งรวม เรียกว่ามูลนาย

ด้านสังคม

6. ทาส

เกิดจากชนกลุ่มน้อยของสังคมที่ได้จากการกวาดต้อน
ผู้คนของเมืองที่แพ้สงคราม

ทาสในสมัยอยุธยา
มีกี่ประเภท??

1. ทาสที่สามารถซื้ออิสรภาพของตนเองคืนได้

เรียกว่า ทาสสินไถ่

2. ทาสที่ซื้ออิสรภาพของตนเองไม่ได้ คือ ทาส
เชลยศึกหรือลูกทาสเชลย

ทาสเชลยศึกหรือลูกทาสเชลย

สถาบันที่มีอิทธิพลต่อสังคมในสมัยอยุธยา

พระพุทธศาสนา เพราะเป็นศาสนาของทุกชนชั้น
และเป็นเครื่องจรรโลงเอกภาพของสังคม ได้แก่

- 1.เป็นศูนย์กลางของชุมชน
- 2.เป็นสถานศึกษาเล่าเรียน โดยมีพระสงฆ์เป็นครู
- 3.เป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรมไทย
- 4.เป็นสถานที่พบปะและจัดกิจกรรมของราษฎร

ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา

1. ภูมิปัญญาการขุดคลอง

2. ภูมิปัญญาการต่อเรือ

3. ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม

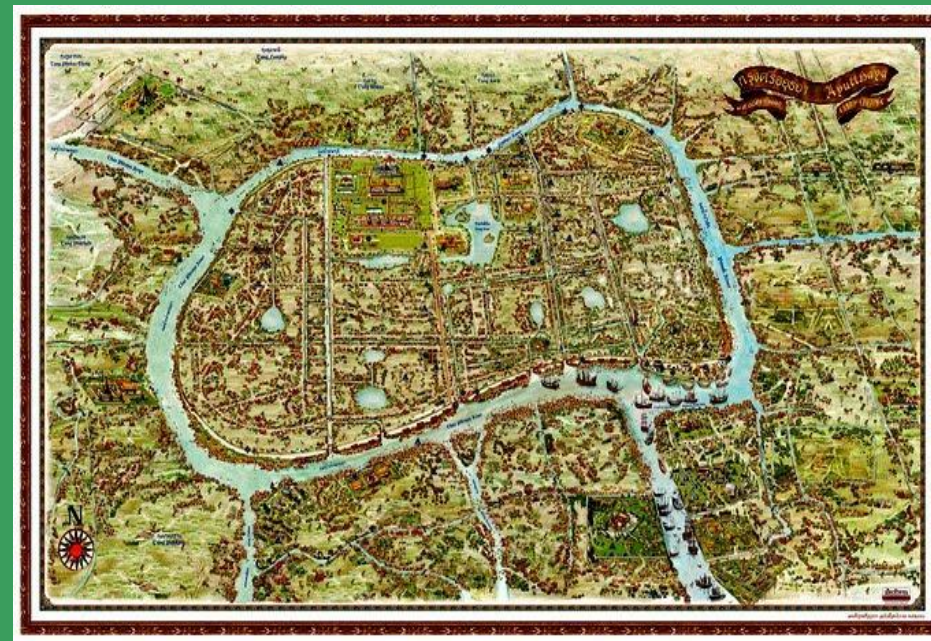
4. ภูมิปัญญาด้านวรรณกรรม

ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา

1. ภูมิปัญญาการขุดคลอง

ชาวอยุธยาตั้งบ้านเรือนอยู่ในที่ลุ่มจึงมี
ปัญญา ได้แก่ น้ำท่วมขังเป็นเวลานาน

ทำให้ภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา มีลำคลองมาก

ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา

2. ภูมิปัญญาการต่อเรือ

สภาพภูมิประเทศของอยุธยา
ประกอบด้วย

แม่น้ำ ลำคลอง

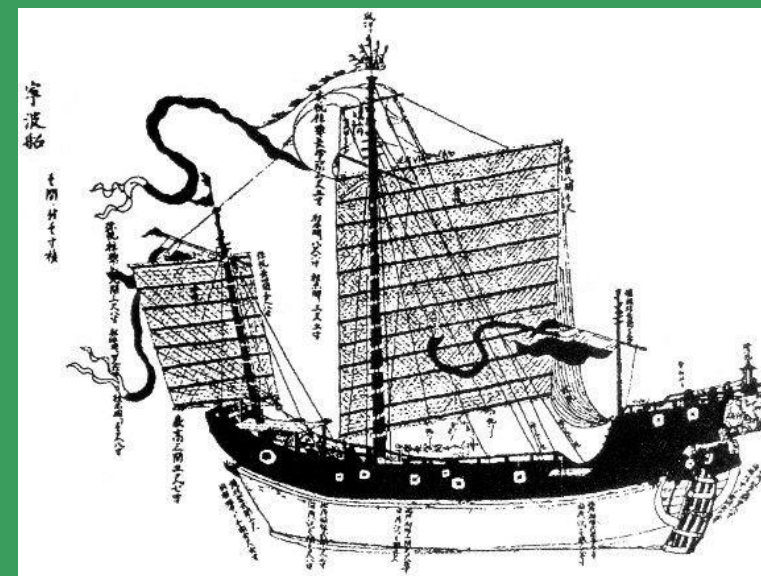
เรือพาย

เรือแจว

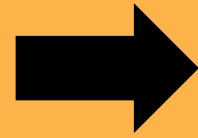
ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา

2. ภูมิปัญญาการต่อเรือ

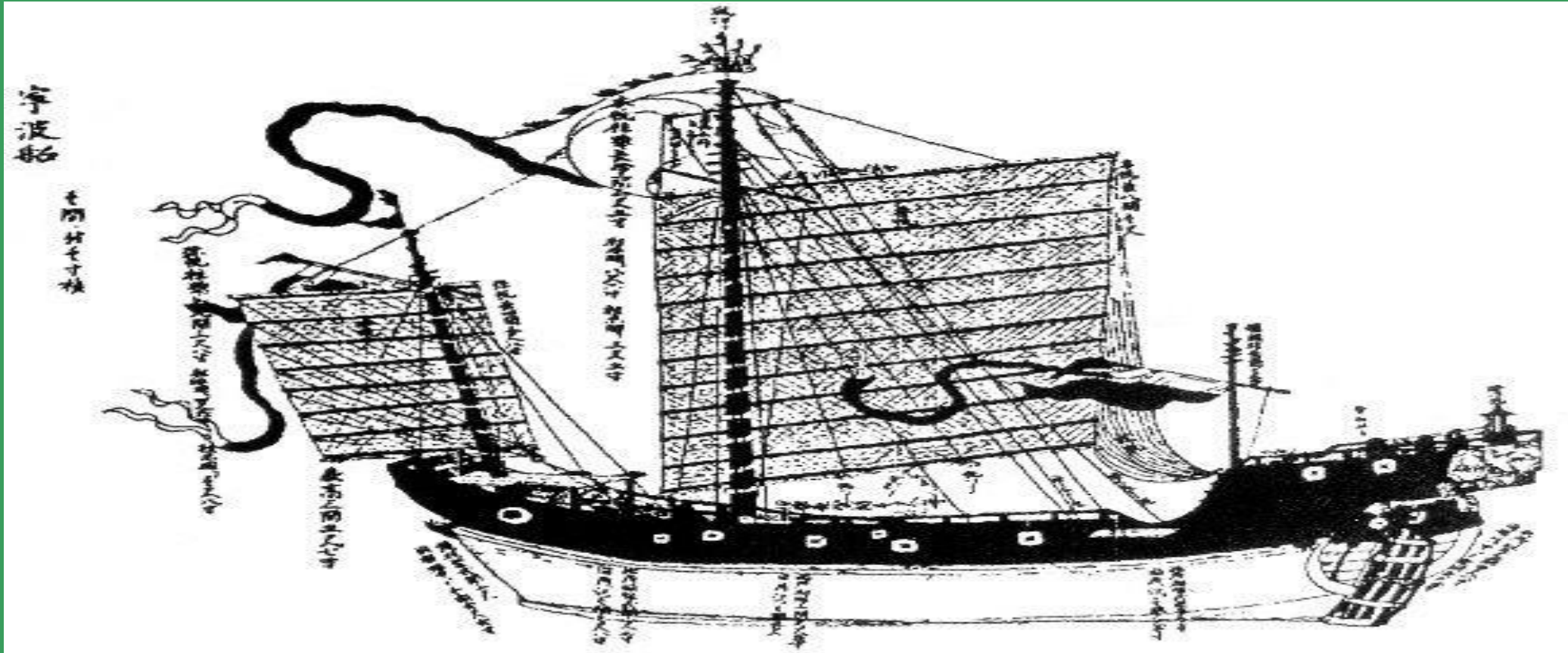
ชาวอยุธยามีการต่อเรือขนาดใหญ่ โดยเลียนแบบการต่อเรือสำเภากิจนและยังนำความรู้ของชาวยุโรปมาใช้

เรือสำเภาสยาม

ในพุทธศตวรรษที่ 23

ภูมิปัญญาไทยสมัยอยุธยา

3. ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม

การนับถือพระพุทธศาสนาในอยุธยาก่อให้เกิด
ศิลปกรรมในรูปของสถาปัตยกรรมและ
จิตรกรรมที่งดงาม

เช่น พระพุทธรูปทรงเครื่องที่วัดหน้าพระเมรุ

วัดไชยวัฒนาราม

ศิลปกรรม ได้รับอิทธิพลมาจากเขมร

จิตรกรรมฝาผนัง

3. ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม

อยุธยาได้รับ ศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ

ศิลปวัฒนธรรมสุโขทัย ขอม และชาติอื่นๆ จึงทำให้
ศิลปวัฒนธรรมของอยุธยามีความหลากหลาย และพัฒนาจน
มีรูปแบบเฉพาะของตนเอง

วัดมหาธาตุ

เจดีย์ย่อเหลี่ยมไม้สิบสอง

4. ภูมิปัญญาด้านวรรณกรรม

ขนบธรรมเนียม ประเพณี สงคราม และ
ความเชื่อที่ถ่ายทอดกันมา

1. ลิลิตโองการแช่งน้ำ

2. มหาชาติคำหลวง

3. พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา

4. จินตามณี

1. ลิลิตโองการแช่งน้ำ

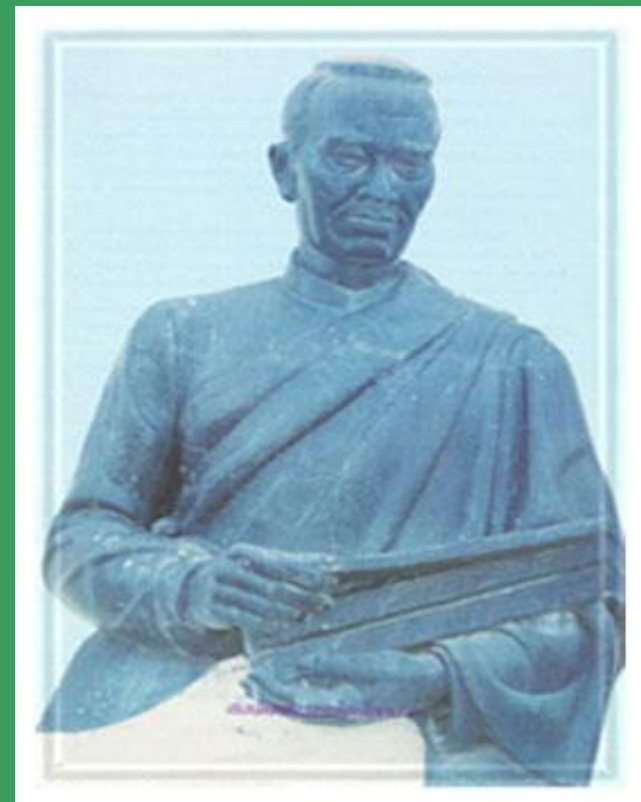
เป็นวรรณกรรมที่เก่าแก่ที่สุดในสมัยกรุงศรี
อยุธยาซึ่ง สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1

โปรดแต่งตั้งในคราวสถาปนากรุงศรีอยุธยา
เพื่อให้ข้าราชการบริพารมีความสามัคคีกัน

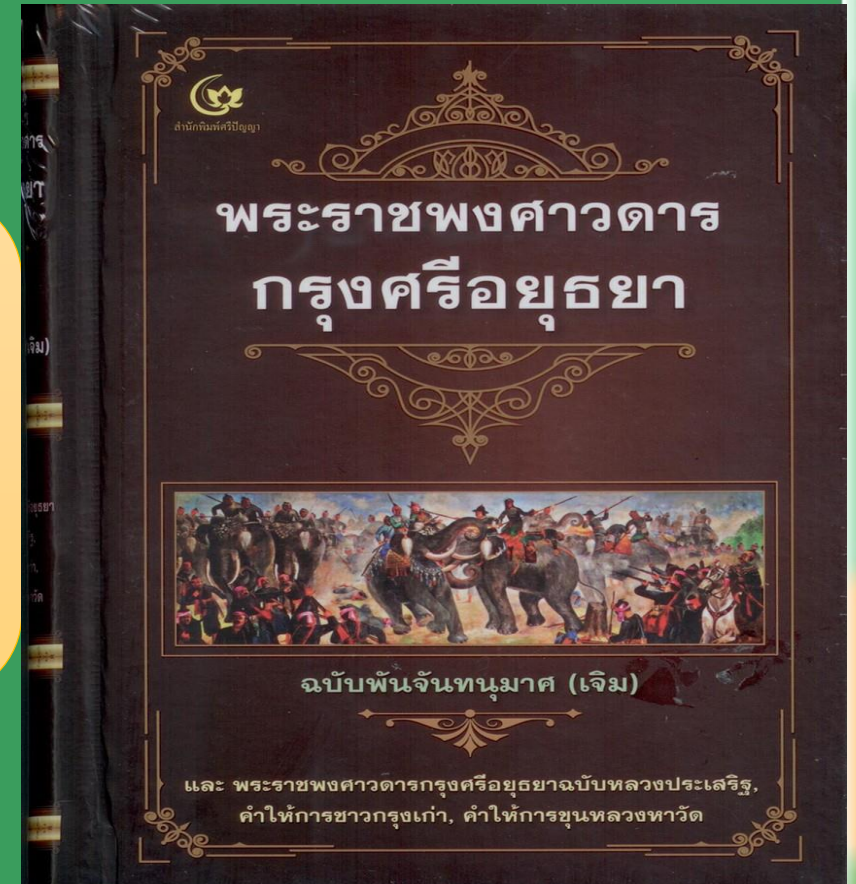
2. มหาชาติคำหลวง

เป็นบทสวดที่พระบรมไตรโลกนาถ โปรดให้
นักปราชญ์แปลภาษาบาลี เป็นภาษาไทย
เพื่อฟังเข้าใจความหมาย

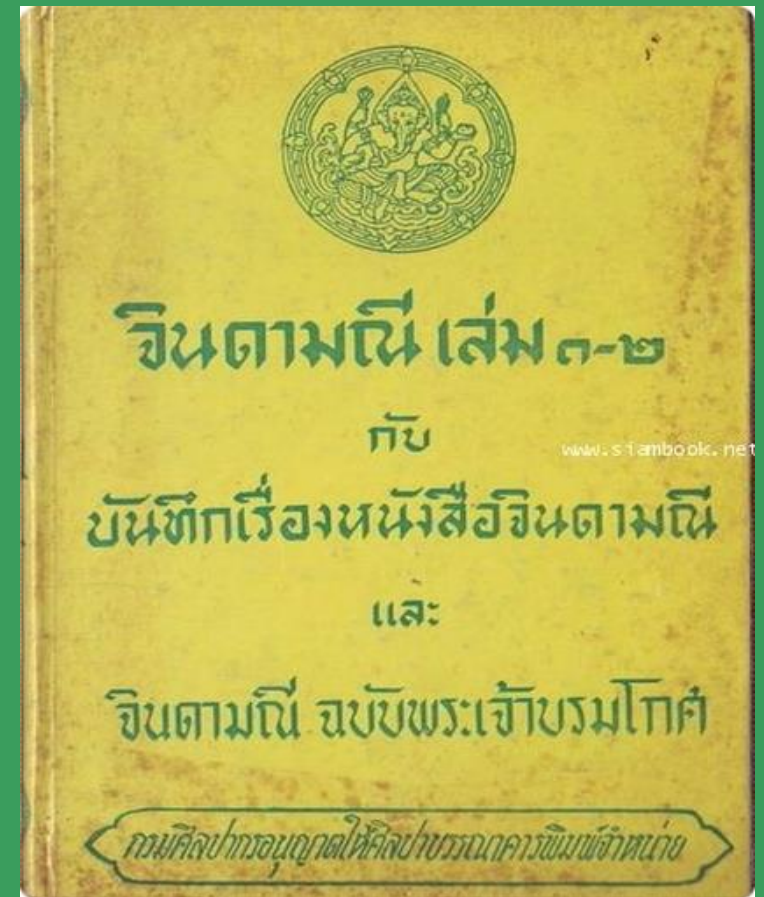
3. พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา

เป็นพงศาวดารที่รวบรวมเหตุการณ์
บ้านเมืองในสมัยกรุงศรีอยุธยา ทำให้เข้าใจ
เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น

4. จินตามณี

จินตามณี เป็นแบบเรียนภาษาไทยเล่มแรก
ของไทย ที่เป็นพื้นฐานของตำราเรียน
ภาษาไทยในสมัยต่อมา

กิจกรรม

1. พระปรางค์วัดพุทธโสธร
2. การค้าแบบผูกขาด
3. ขุดคลองระบายน้ำเพื่อเชื่อมเส้นทางคมนาคม
4. จินตามณี
5. จิตรกรรมผนังโบสถ์

ศิลปกรรม

การค้า

วรรณกรรม

ศิลปกรรม

1. พระปรางค์วัดพุทธ
ไธสวรรย์
5. จิตรกรรมผนัง
โบสถ์

การค้า

3. ขุดคลองระบาย
น้ำเพื่อเชื่อมเส้นทาง
คมนาคม
2. การค้าแบบ
ผูกขาด

วรรณกรรม

4. จินตามณี

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ 9 ถิ่นไทยวิถีศิลป์
เรื่องอาณาจักรอยุธยา

1. หน่วยงานใดมีหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ทางการค้าในสมัย
อยุธยา

- ก. ธรรมาธิกรณ์
- ข. พระคลังสินค้า
- ค. เกษตรธิการ
- ง. นครบาล

2. ปัจจัยใดที่ส่งเสริมให้อยุธยาเป็นศูนย์กลางการค้า

ก. ตำแหน่ง

ข. ระบบการปกครอง

ค. ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน

ง. ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี

3. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดทรงสถาปนาอยุธยาเป็นราชธานี

- ก. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
- ข. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
- ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- ง. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1

4. ตำราเรียนภาษาไทยเล่มแรกเกิดขึ้นในสมัย พระมหากษัตริย์พระองค์ใด

- ก. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1
- ข. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- ค. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
- ง. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

5. ข้อใดเป็นภูมิปัญญาทางด้านค้าในสมัยอยุธยา

ก. การแกะสลักหน้าต่างของโบสถ์ วิหาร

ข. การตั้งระบบการค้าแบบผูกขาด

ค. การตั้งวงศ์มนตรีเครื่องสาย

ง. การตั้งหนังสือจินตามณี

6. นักเรียนจะอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยในสมัยอยุธยาได้อย่างไร

- ก. บอกให้ผู้อื่นช่วยกันอนุรักษ์
- ข. พูดถึงภูมิปัญญาให้ผู้อื่นฟังบ่อยๆ
- ค. ไม่ทำลายโบราณสถานที่เข้าไปเยี่ยมชม
- ง. ร่างกฎหมายอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยเสนอต่อรัฐบาล

1. หน่วยงานใดมีหน้าที่ดูแลผลประโยชน์
ทางการค้าในสมัยอยุธยา

ก. ธรรมาธิกรณ์

ข. พระคลังสินค้า

ค. เกษตรธิการ

ง. นครบาล

2. ปัจจัยใดที่ส่งเสริมให้อยุธยาเป็นศูนย์กลางการค้า

ก. ตำแหน่ง

ข. ระบบการปกครอง

ค. ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน

ง. ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี

3. พระมหากษัตริย์พระองค์ใดทรงสถาปนาอยุธยาเป็นราชธานี

- ก. สมเด็จพระนารายณ์มหาราช
- ข. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
- ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- ง. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1

4. ตำราเรียนภาษาไทยเล่มแรกเกิดขึ้นในสมัย พระมหากษัตริย์พระองค์ใด

- ก. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1
- ข. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- ค. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
- ง. **สมเด็จพระนารายณ์มหาราช**

5. ข้อใดเป็นภูมิปัญญาทางด้านค้าในสมัยอยุธยา

ก. การแกะสลักหน้าต่างของโบสถ์ วิหาร

ข. การตั้งระบบการค้าแบบผูกขาด

ค. การตั้งวงศ์มนตรีเครื่องสาย

ง. การแต่งหนังสือจินตามณี

6. นักเรียนจะอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยในสมัยอยุธยาได้อย่างไร

- ก. บอกให้ผู้อื่นช่วยกันอนุรักษ์
- ข. พูดถึงภูมิปัญญาให้ผู้อื่นฟังบ่อยๆ
- ค. ไม่ทำลายโบราณสถานที่เข้าไปเยี่ยมชม
- ง. ร่างกฎหมายอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยเสนอต่อรัฐบาล

สรุปบทเรียน

อาณาจักรอยุธยาเป็นเมืองหลวงของ
ไทยมีประวัติความเป็นมายาวนาน ทั้ง
ด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ
และสังคม นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญา
ได้ที่สืบทอดกันมา